

УДК 616-007.253:611.955]-053.3

**Б.М.Боднар, Є.М.Микитинський¹, В.С.Білокопитий¹, А.В.Іринчин¹, А.М.Унгурян,
О.В.Беседінська², В.Є.Мажар²**

Кафедра дитячої хірургії та отоларингології (зав. – проф. Б.М.Боднар) Буковинського державного медичного університету, 1Чернівецька міська дитяча клінічна лікарня, 2Чернівецьке обласне патологоанатомічне бюро

ПОВНА НОРИЦЯ ПУПКА, УСКЛАДНЕНА ФЛЕГМОНОЗНИМ ОМФАЛІТОМ, У ДИТИНИ 8 МІСЯЦІВ

Резюме. У статті наведений випадок пізньої діагностики повної нориці пупка через атиповий перебіг даного захворювання, ускладненого флегмонозним омфалітом.

Ключові слова: повна нориця пупка, омфаліт, незарощення жовткової протоки, дитина.

Гнійно-запальні захворювання (ГЗЗ) у новонароджених становлять серйозну медичну, економічну та соціальну проблему. Їх частота останніми десятиліттями практично не знижується, незважаючи на розширення спектру антибактеріальних препаратів, поліпшення методів виходжування новонароджених і впровадження низки організаційних та лікувально-профілактичних заходів [1]. У доношених новонароджених інфекція посідає друге місце у структурі неонатальної смертності після природжених вад, випередивши за останні п'ять років внутрішньоутробну асфіксію та гіпоксію в пологах. У структурі ГЗЗ у новонароджених дітей 18-25% становлять локальні форми гнійної інфекції (шкіри, підшкірної клітковини, пупкової ранки), яка може стати джерелом генералізації гнійного процесу з летальністю від 30 до 40% [2].

У перші тижні внутрішньоутробного розвитку функціонують дві ембріональні протоки – жовткова і сечова, які входять до складу пупкового канатика. Перша служить для живлення ембріона, сполучаючи кишечник із жовтковим мішком, по другій здійснюється відтік сечі в навколоплодові води. На 3-5 місяцях внутрішньоутробного життя спостерігається зворотний розвиток проток. У разі порушення нормального процесу ембріогенезу облітерація проток може бути неповною або зовсім не настати [3]. При незарощенні тільки кишкового відділу жовткової протоки (дивертикул Меккеля) пупок не змінений, але може бути з'єднаний з дивертикулом фіброзним тяжем. Незарощення жовткової протоки нерідко спостерігається у недоношених дітей, поєднуючись з іншими природженими вадами. Повна природжена пупково-кишкова нориця проявляється у дитини відразу ж або незабаром після відпадання пуповини. Проте трапляється і

пізніший її прояв. Виникнення природженої кишкової нориці в пізніші терміни викликається запальними змінами в дистальному відділі з'єднаної з пупком закритої протоки, подальшою деструкцією і формуванням сполучення з просвітом кишки [4].

У перші дні після народження непрямою ознакою, що вказує на можливу наявність жовткової протоки, є наявність соковитого пуповинного залишку, що повільно муміфікується. Зазвичай із зовнішнього отвору нориці випинається яскраво-червона слизова оболонка у вигляді невеликої, від декількох міліметрів до 1 см в діаметрі, розетки з фестончастими краями [5]. При значних розмірах нориці разом з кишковим вмістом можуть втрачатися білки, електроліти, ферменти. Порушується процес травлення і засвоєння вітаміну В₁₂, що спричиняє анемію та сповільнений розвиток дитини. Повна жовткова нориця з широким просвітом протоки може ускладнюватися випаданням і виворотом його стінок, а іноді й евагінацією клубової кишки [6].

Хлопчик В., 8 місяців, 10.02.12 госпіталізований у відділення дитячої хірургії з центральної районної лікарні зі скаргами матері на підвищення температури тіла до 38,2° С, почервоніння та припухлість у ділянці пупка. Дитина від другої вагітності, другі пологи були фізіологічні, сидничне передлежання. Дитина родилася доношеною (2400 г). Росте і розвивається відповідно до віку. Пупок муміфікувався і відпав на 21-шу добу, але процес супроводжувався неприємним запахом. Алергологічний та спадковий анамнез не обтяжений. Туберкульоз, венеричні захворювання та ВІЛ-інфекція в сім'ї не реєструвалися. У 3-місячному віці дитина лікувалася в хірургічному відділенні Чернівецької міської дитячої лікарні з клінікою флегмонозного омфаліту. Виконано ро-

зтин та дренування гнояка з призначенням антибактеріальної терапії. Повторно дитина госпіталізована через 5 місяців з такими ж скаргами.

Загальний стан дитини тяжкий. Шкіра бліда, тургор тканин знижений. Частота серцевих скорочень – 130 в 1 хв, частота дихання – 30 в 1 хв, температура тіла – 38,2° С, маса – 6,5 кг. Серцеві тони чисті, ритмічні. У легенях дихання везикулярне. При огляді живота відмічається гіперемія та набряк пупка, різко болючий при пальпації, флюктуація, дитина неспокійна.

Загальний аналіз крові (13.10.12): ер. – 3,6 Г/л; гемоглобін – 118 г/л; КП – 0,97; тромбоцити – 187 тис.; лейкоцити – 12,0 Т/л; еоз. – 0 %, пал. – 4 %; сегм. – 68 %; лімф. – 27%; мон. – 1 %. ШЗЕ – 2 мм/год. Згортання крові: початок – 4', кінець 5'.

Загальний аналіз крові (22.10.12): ер. – 3,9 Г/л; гемоглобін – 126 г/л; КП – 0,95; тромбоцити – 226 тис.; лейкоцити – 5,1 Т/л; еоз. – 4 %, пал. – 2 %; сегм. – 28 %; лімф. – 60 %; мон. – 6 %. ШЗЕ – 6 мм/год. Згортання крові: початок – 3', кінець 4'.

Біохімічний аналіз крові (22.20.12): глюкоза – 4,9 ммоль/л, сечовина – 4,7 ммоль/л, креатинін – 45,7 мкмоль/л, загальний білірубін – 11,0 мкмоль/л, загальний білок – 66,4 г/л.

Проведено розтин і дренування гнояка, призначено антибактеріальну терапію. Після санації вогнища проведено фістулографію. На знімку відмічається заповнення контрастною речовиною петлі тонкої кишки (рисунок), що є ознакою повної норичі пупка як показання до хірургічного втручання після санації гнійного вогнища. Парентеральне харчування та передопераційну підготовку проводили за допомогою інфезолу та глюкозо-сольових розчинів.

23.10.12 під ендотрахеальним наркозом дитині виконана операція: поперечна лапаротомія, клиноподібна резекція тонкої кишки, видалення норичі пупка. Після обробки операційного поля над пупком поперечним розтином виконана лапаротомія. У рану виведено петлі тонкої кишки, проведено її ревізію, виявлено тяж розміром до 4 см довжини та 1 см в діаметрі, що з'єднував пупок та клубову кишку. Виконано клиноподібну резекцію кишки. Норичю виділено до основи пупка, пересічено, основу пупка прошито і занурено

Рис. Фістулографія хлопчика В.
(пояснення в тексті).

в кисетний шов. Контроль гемостазу – сухо.

Пошарово накладено шви на рану. Асептична пов'язка. Післяопераційний діагноз: Повна пупкова норичя. Незарощення жовткової протоки. Флегмонозний омфаліт.

Перебіг післяопераційного періоду задовільний. Проводили інфузійну терапію глюкозо-сольовими розчинами, парентеральне харчування (інфезол), антибактеріальну терапію (фортум), лактобактерин відповідно до маси та віку дитини. У задовільному стані 31.10.12 хлопчик виписаний.

Отже, наведений клінічний випадок свідчить про те, що флегмонозний омфаліт у дітей пізнього грудного віку не виключає природженої патології пупка (незарощення жовткової та сечової проток), а рецидивні гнійно-запальні захворювання пупка є показаннями для проведення рентгеноконтрастних методів дослідження. Операцією вибору при даній патології варто вважати поперечну лапаротомію та клиноподібну резекцію тонкої кишки.

Список використаної літератури

1. Каншин Н.Н. Несформированные кишечные свищи и гнойный перитонит: хирургическое лечение / Каншин Н.Н. – 2-е изд., пер. – М.: Профиль, 2007. – 160 с.
2. Роль энтеростомы при резекции кишки в условиях перитонита у детей / В.В.Иванов [и др.] // Дет. хирургия. – 2007. – № 4. – С. 21-24.
3. Попов Ф.Б. Энтеростомия в неотложной абдоминальной хирургии новорожденных / Ф.Б.Попов, Т.К.Немилова, С.А.Караева // Дет. хирургия. – 2004. – № 5. – С. 20-23.
4. Side-to-end anastomosis in a colostomy for acute malignant large-bowel obstruction side-to-end anastomosis with a colostomy (STEC procedure) / Y.Fukami [et. al.] // Surg. Today. – 2009. – Vol. 39, № 3. – P. 265-268.
5. Williams N.S. Stoma

reversal: limitations and pitfalls / N.S.Williams // Lancet Oncol. – 2007. – Vol. 8, № 4. – P. 278-279. 6. Health-related quality of life in patients treated for enterocutaneous fistula / R.G.Visschers [et. al.] // Br. J. Surg. – 2008. – Vol. 95, № 10. – P. 1280-1286.

ПОЛНЫЙ СВИЩ ПУПКА, ОСЛОЖНЕННЫЙ ФЛЕГМОНОЗНЫМ ОМФАЛИТОМ, У РЕБЕНКА 8 МЕСЯЦЕВ

Резюме. В статье приведен случай поздней диагностики полного свища пупка за счет атипичного течения данного заболевания, осложненного флегмонозным омфалитом.

Ключевые слова: полный свищ пупка, омфалит, несращение желточного протока, ребёнок.

COMPLETE FISTULA OF THE UMBILICUS COMPLICATED BY PHLEGMONOUS OMPHALITIS IN A CHILD AGED 8 MONTHS

Abstract. A case of late diagnostics of complete fistula of the umbilicus at the expense of an atypical course of this particular disease complicated by phlegmonous omphalitis is adduced in the paper.

Key words: Umbilical complete fistula, omphalitis, nonunion of vitelline duct, child.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)
Municipal Children`s Clinical Hospital (Chernivtsi)
Regional Pathoanatomical Bureau (Chernivtsi)

Надійшла 06.03.2013 р.